

01-09-2014
DFS' bestyrelse

Folkeoplysningens Demokratimanifest

Med dette positionspapir definerer DFS en fælles holdning til *demokrati* og sætter dermed rammerne og udgangspunktet for vores deltagelse i debatten om *demokrati* i forbindelse med Grundlovsjubilæet. Vi gør samtidig opmærksom på, at vi i andre dokumenter har defineret, hvordan DFS vil arbejde for at udvikle *folkeoplysningen*, herunder folkeoplysningens bidrag til at involvere flere i demokratiet og skabe aktivt medborgerskab ("DFS' modtagelse af Kredsens visioner" og "DFS' strategi 2012-17")

I 2015 fejrer Danmark den Grundlov, der for alvor gjorde landet demokratisk. Dansk Folkeoplysnings Samråd (DFS) synes også, at det åbne demokrati med retten til at tænke, tale og trykke frit er værd at fejre og forsvare, ikke mindst de fremskridt, der skete i 1915, hvor kvinderne fik stemmeret, og hvor borgere uden ejendom fik stemmeret.

Samtidig vil vi bruge det som en passende anledning til at se kritisk på demokratiet i dag. I dette manifest peger vi på tre problematiske udviklinger i det danske demokrati, og vi giver vores bud på, hvad der må gøres ved det.

På grundlag af dette manifest vil vi gå ind i den offentlige debat op til og omkring jubilæet, og vi opfordrer DFS' medlemsorganisationer og alle, som står på folkeoplysningens værdier om demokratisk dannelse og aktivt medborgerskab, til at gøre det samme.

1. Demokrati for alle

Før 1915 var demokratiet i Danmark begrænset til de få udvalgte - kun 14 procent af befolkningen havde stemmeret. I dag bevæger vi os igen i retning af et elite-demokrati, ikke fordi nogle bliver frataget stemmeretten, men fordi mange samfundsgrupper i praksis holdes udenfor eller står udenfor demokratiet. Det gælder i Danmark, men det gælder også i de fleste andre lande.

Det giver sig udtryk i, at de ikke er repræsenterede, eller at de er underrepræsenterede og ikke engagerer sig i den demokratiske proces og i de traditionelle demokratiske fora. Det gælder f.eks. etniske minoriteter, de fattigste, de dårligst uddannede, visse grupper af kvinder og unge.

Demokratiet er kun noget værd, hvis det inddrager alle. Det gælder både demokratiet i snæver forstand (parlamentariske forsamlinger) og demokratiet som livsform og medborgerskab. Det er tid til at standse op og gøre en indsats for at styrke demokratiet, for at fremtidssikre det, f.eks.:

- Ved aktivt og udfarende at invitere de grupper, der ikke er med i dag, ind i demokratiet i dets bredeste betydning
- Ved at skabe mulighed for, at disse grupper kan være med til at definere fremtidens demokrati – i stedet for kun at bede dem tilpasse sig det eksisterende demokrati
- Ved at give aktivismen en plads i demokratiet, så der bliver kortest mulig vej fra holdning og debat til handling for sine synspunkter
- Ved at have blik for udviklingen af en demokratisk kultur, ikke bare i Danmark, men også i Europa og globalt.

2. Demokrati med frihed

Både blandt beslutningstagere og i befolkningen er der en stigende accept af frihedsbegrænsende tiltag: overvågning, sikkerhedstjek, dyneløfteri, minut-tyranni, detailregulering. Det er en international tendens. F.eks. har en række afsløringer givet et indblik i, hvor grænseoverskridende – i alle ordets betydninger – den elektroniske overvågning er.

Derfor er der brug for, at civilsamfundet – som enkeltborgere og som borgerorganiserede fællesskaber - får større frihed, og at vi sammen kan skabe et tillidsbaseret samfund. Det indebærer bl.a.:

- Mindre overvågning i det offentlige rum og internationalt
- Decentralisering af beslutninger
- Større tillid til de ansatte – i kommunerne, i staten og i det private
- Mindre kontrol og detailregulering
- Større forståelse for og stærkere lovgivning om menneskerettigheder, herunder sikring af, at de internationale aftaler på områder implementeres og overholdes i alle dele af verden.
- Styrkelse af det frie og uafhængige foreningsliv

3. Demokrati med holdning og dannelse

De politiske beslutningsprocesser professionaliseres og teknificeres i disse år, bl.a. under betegnelser som New Public Management og New Public Governance: Valg mellem forskellige politiske handlemuligheder på baggrund af en åben demokratisk debat erstattes af ”den nødvendige politik”, der alene er defineret af eksperter.

Den grundige lange debat erstattes af hurtige, handlekraftige beslutninger på grundlag af enkeltsager, der er ofte er skabt og/eller forenklet og forvrænget af medierne, som får stadig sværere ved at leve op til ambitionen om at være en kontrollerende 4. statsmagt. Og det er ikke bare et dansk fænomen.

Stadig oftere oplever vi en afgrund mellem befolkningens holdninger og politikernes beslutninger – som nogle gange skaber et dilemma mellem politikernes overbevisning og deres mandat fra vælgerne.

- Derfor er der behov for bedre tid, ret og rum til den fri debat og til dialogen mellem politikere og borgere.
- Derfor må holdninger, uenigheder og politiske valgmuligheder generobre deres plads i den demokratiske proces.
- Derfor må mediernes mulighed for at fungere kritisk og som rum for kvalificeret debat styrkes.
- Derfor må såvel den enkelte som foreningsfællesskaber, institutioner og virksomheder tage ansvaret for demokratiet, samfundet og vores medborgere på os.. Vi må kvalificere os til at kende, udvikle og argumentere for vores holdninger. Vi må turde tage konflikter på holdninger, og vi må lære, hvordan vi løser dem.

